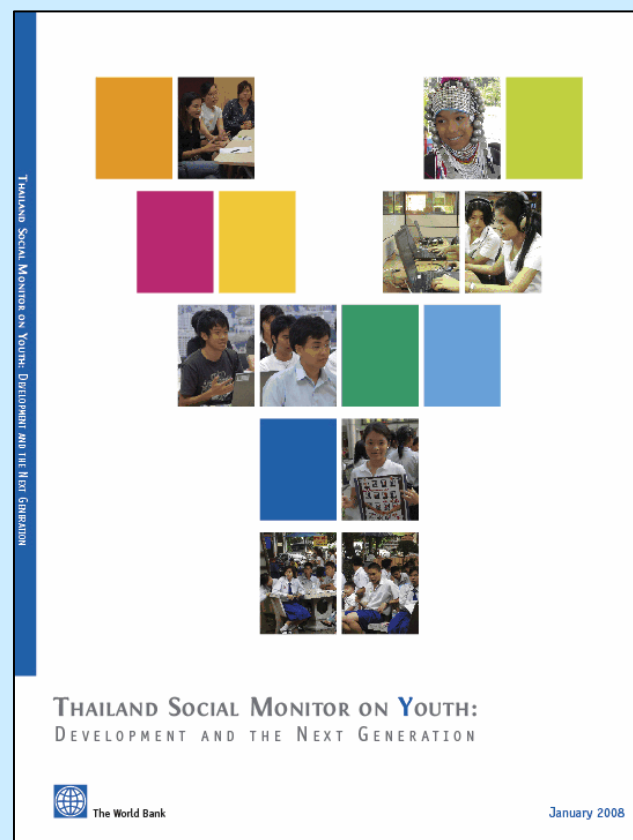


# รายงานสถานการณ์สังคมไทย พ.ศ. 2551 เรื่องเยาวชน: คนรุ่นใหม่กับการพัฒนา



วันที่ 11 มีนาคม 2551

กรุงเทพฯ



- ภาพรวมและกรอบการวิเคราะห์
- เติบโตด้วยสุขอนามัยที่สมบูรณ์
- เรียนรู้เพื่ออาชีพและการดำรงชีวิต
  - จากวัยเรียนสู่วัยทำงาน
- กรอบนโยบายและกฎระเบียบ

## เหตุใดจึงต้องให้ความสำคัญแก่เยาวชนและเหตุใดจึงต้องทำในตอนนี้

- คนทำงาน พ่อแม่ และผู้นำรุ่นต่อไป
- ภาวะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชีวิต
- ความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการในการพัฒนาเยาวชน

## กรอบการวิเคราะห์

รายงานสถานการณ์สังคมนี้ใช้โครงสร้างเดียวกันกับรายงานการพัฒนาโลก ปี ค.ศ. 2007 ในการวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับเยาวชนในประเทศไทย

### ภาวะเปลี่ยนผ่านที่สำคัญสาม

#### ประการ:

- I. การเติบโตด้วยสุขอนามัยที่สมบูรณ์
- II. การเรียนรู้เพื่ออาชีพและการดำรงชีวิต
- III. การเปลี่ยนแปลงจากวัยเรียนสู่วัยทำงาน

วิเคราะห์: เพราะอะไรเยาวชนจึง  
เปราะบาง

### แนวทางนโยบาย-มุมมองสาม

#### ประการ:

1. ขยายโอกาส
2. เสริมสร้างศักยภาพ
3. ให้โอกาสแก้ตัว

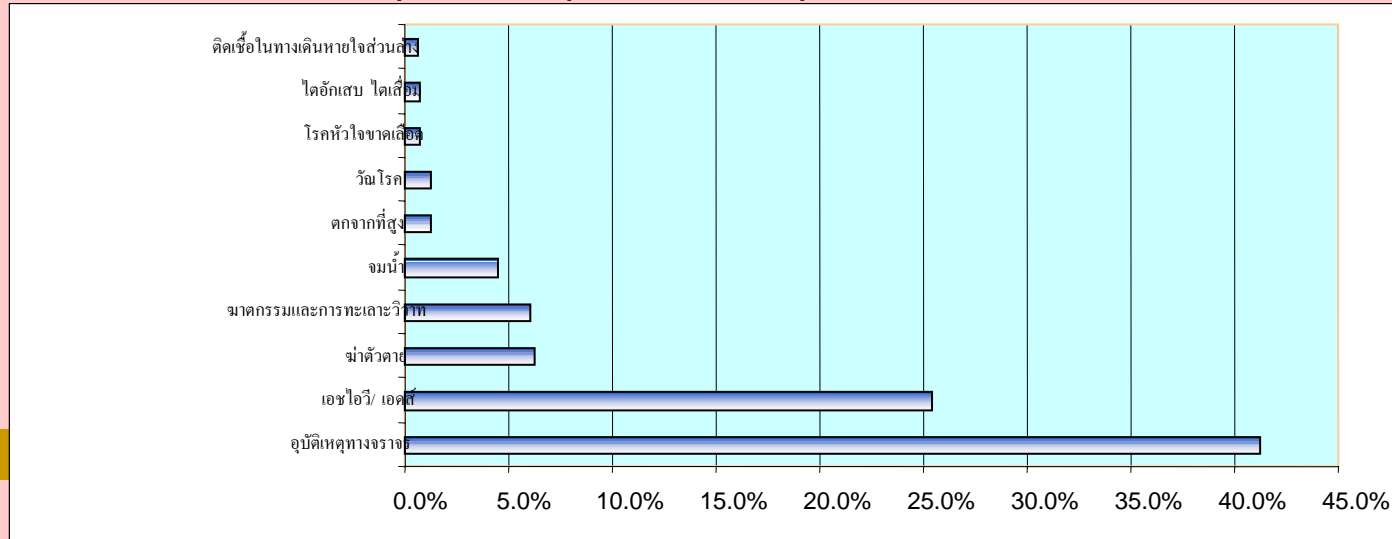
เยาวชนไทยมักมีพฤติกรรมเสี่ยงซึ่ง:

- อาจทำให้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์และโรคทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ
- เพิ่มแนวโน้มให้ประสบอุบัติเหตุบนท้องถนน
- นำไปสู่การดำเนินชีวิตหรือนิสัยที่ไม่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งจะเป็นนิสัยที่ติดตัวไปตลอดชีวิตและอาจมีผลร้ายแรงในภายหลัง

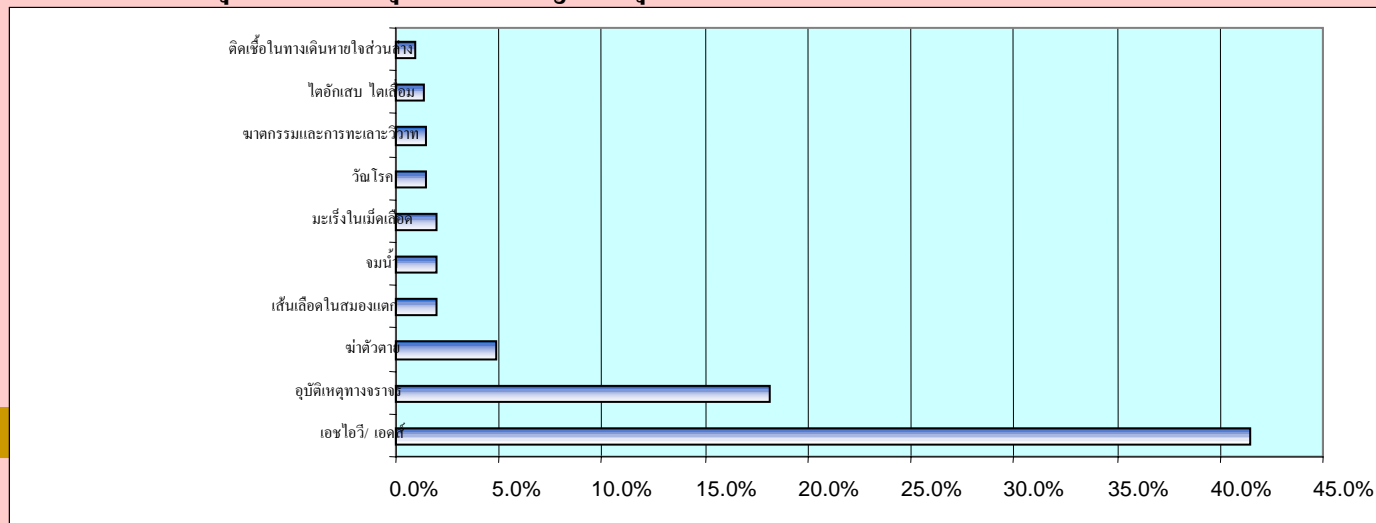
# เติบโตด้วยสุขอนามัยที่สมบูรณ์

เพราะอะไรเยาวชนจึงเปราะบาง

สาเหตุการตายในกลุ่มเยาวชนชาย อายุ 15-29, 2547

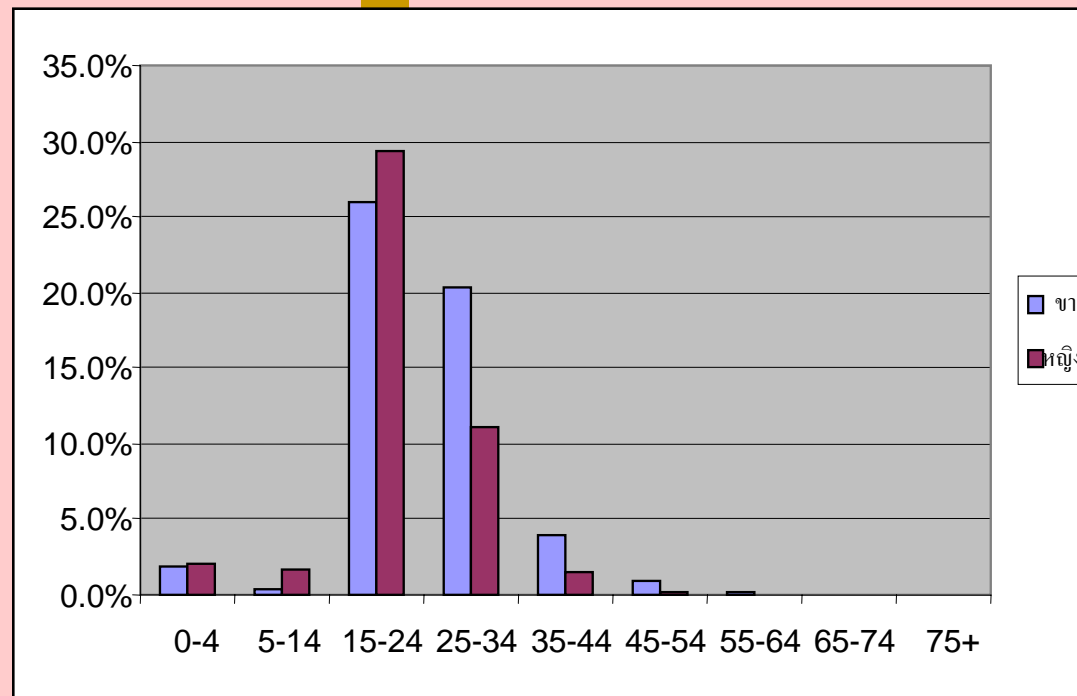


สาเหตุการตายในกลุ่มเยาวชนหญิง อายุ 15-29, 2547



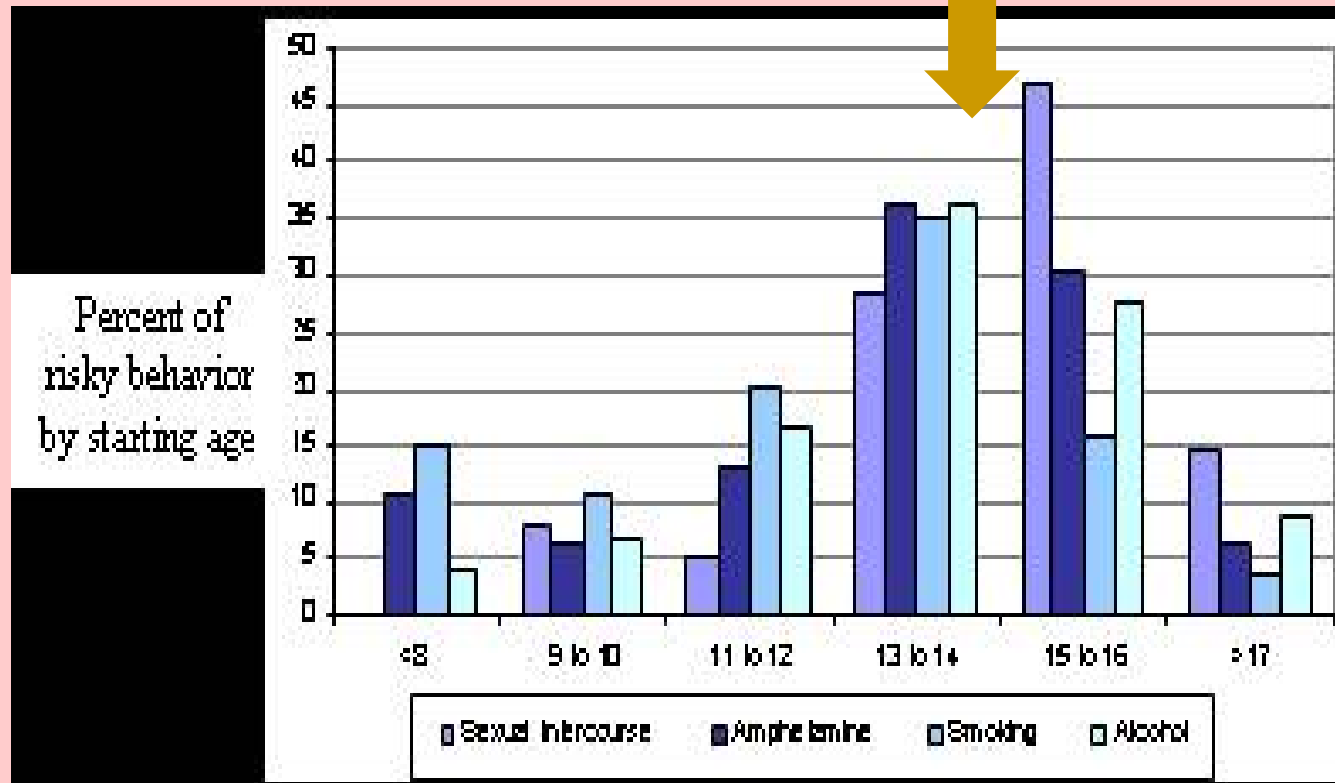
ที่มา: IHPP, 2004

การกระจายการติดเชื้อเอชไอวี กรณีพบใหม่ ตามอายุและเพศ, 2547



ที่มา: Thai Working Group, 2004

การเริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงสำหรับเยาวชนในประเทศไทย



ที่มา: Ruangchanasetr and others, 2005

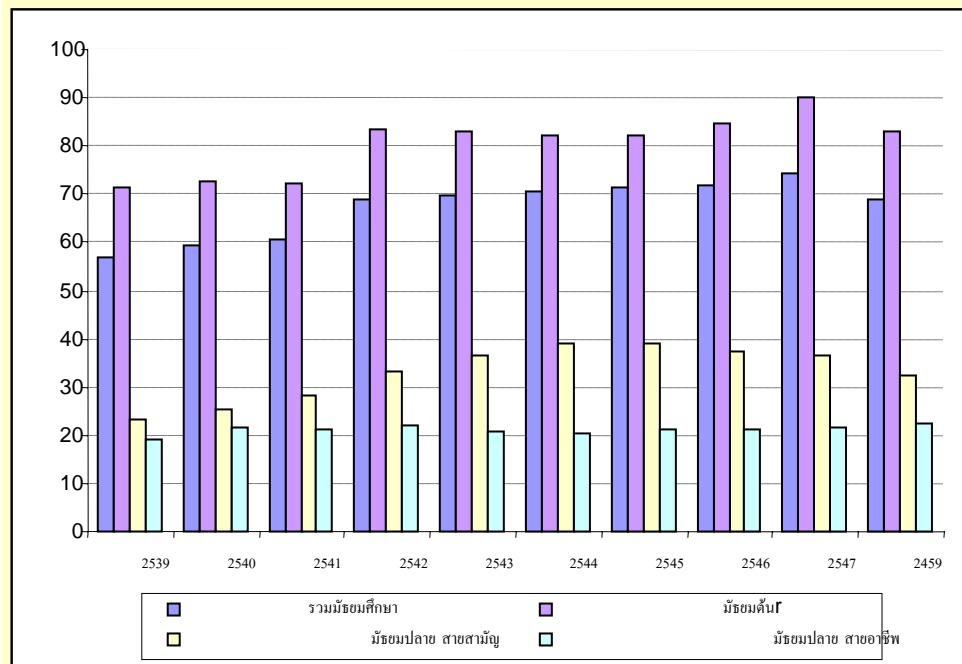
- จัดให้มีบริการและวิธีการอย่างเพียงพอเพื่อให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย เช่น จัดให้มีการวางแผนครอบครัว การจำหน่ายถุงยางอนามัยจำหน่ายในราคาถูก
- เก็บภาษีสุราและยาสูบ จำกัดการโฆษณาเหล้าบุหรี่ กำหนดเขตปลอดบุหรี่
- จัดให้มีพื้นที่ให้เยาวชนสามารถเชื่อมโยงกับพ่อแม่ → ลดพฤติกรรมเสี่ยง

- ขยายโครงการอบรมทักษะชีวิตในโรงเรียน โดยเริ่มในชั้นประถมศึกษา
- ใช้สื่อฯและโครงการเพื่อนสอนเพื่อนในการสอนว่าสิ่งใดควรทำและพฤติกรรมใดเหมาะสม
- ส่งเสริมให้โครงการป้องกันเอชไอวี/ เอดส์เข้าถึงเยาวชนก่อนที่เยาวชนจะเริ่มมีเพศสัมพันธ์

- โครงการให้โอกาสแก่ตัวเพื่อช่วยเยาวชนลดผลร้ายอันเกิดจากการตัดสินใจผิดพลาดในการมีพฤติกรรมเสี่ยง
- จัดให้มีบริการเพื่อช่วยเยาวชนเลิกการเสพติด
- ปรับปรุงการเข้าถึงบริการด้านอนามัยเจริญพันธุ์และการรักษาโรคทางเพศสัมพันธ์

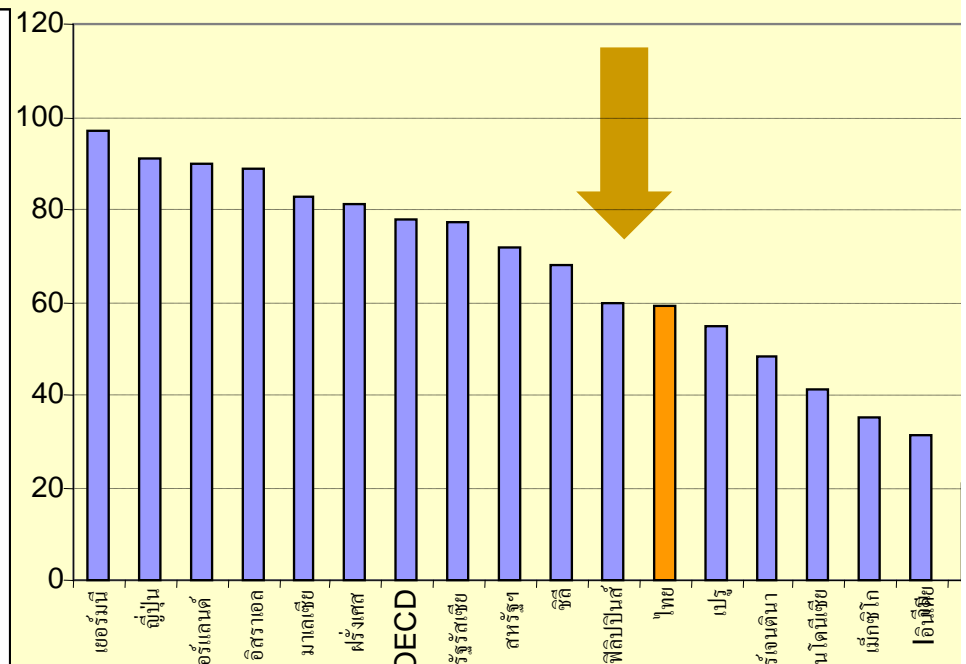
- แนวโน้มการศึกษาต่อจากภาคบังคับ เพิ่มขึ้น

อัตราการเข้าเรียนรวม ระดับมัธยม, 2539-2548



ที่มา: OEC 2006 และ ONEC 1998

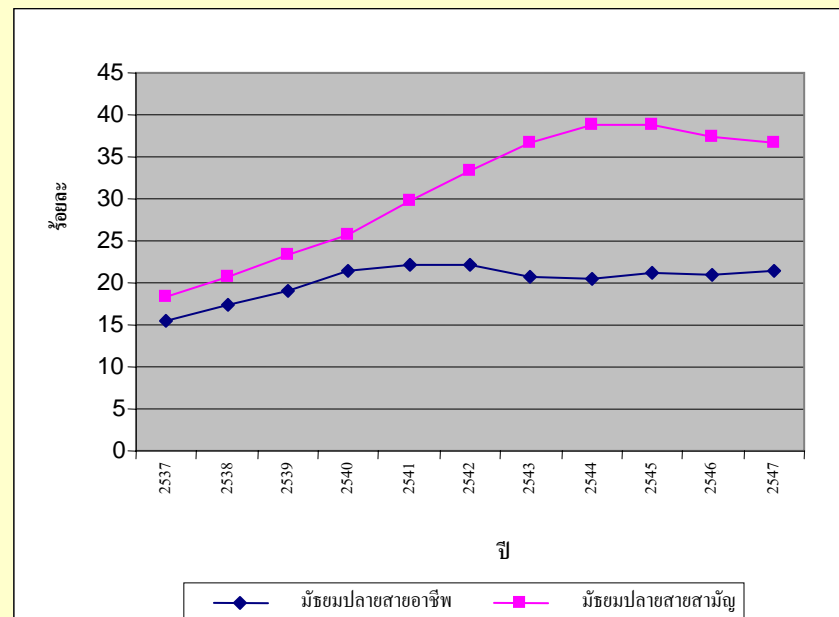
ร้อยละของผู้จบมัธยมปลายต่อประชากร, 2546



Source: OECD, 2005

- แต่จำนวนผู้เข้าเรียนสายอาชีพไม่เพิ่มขึ้น แม้จะมีความต้องการของตลาด

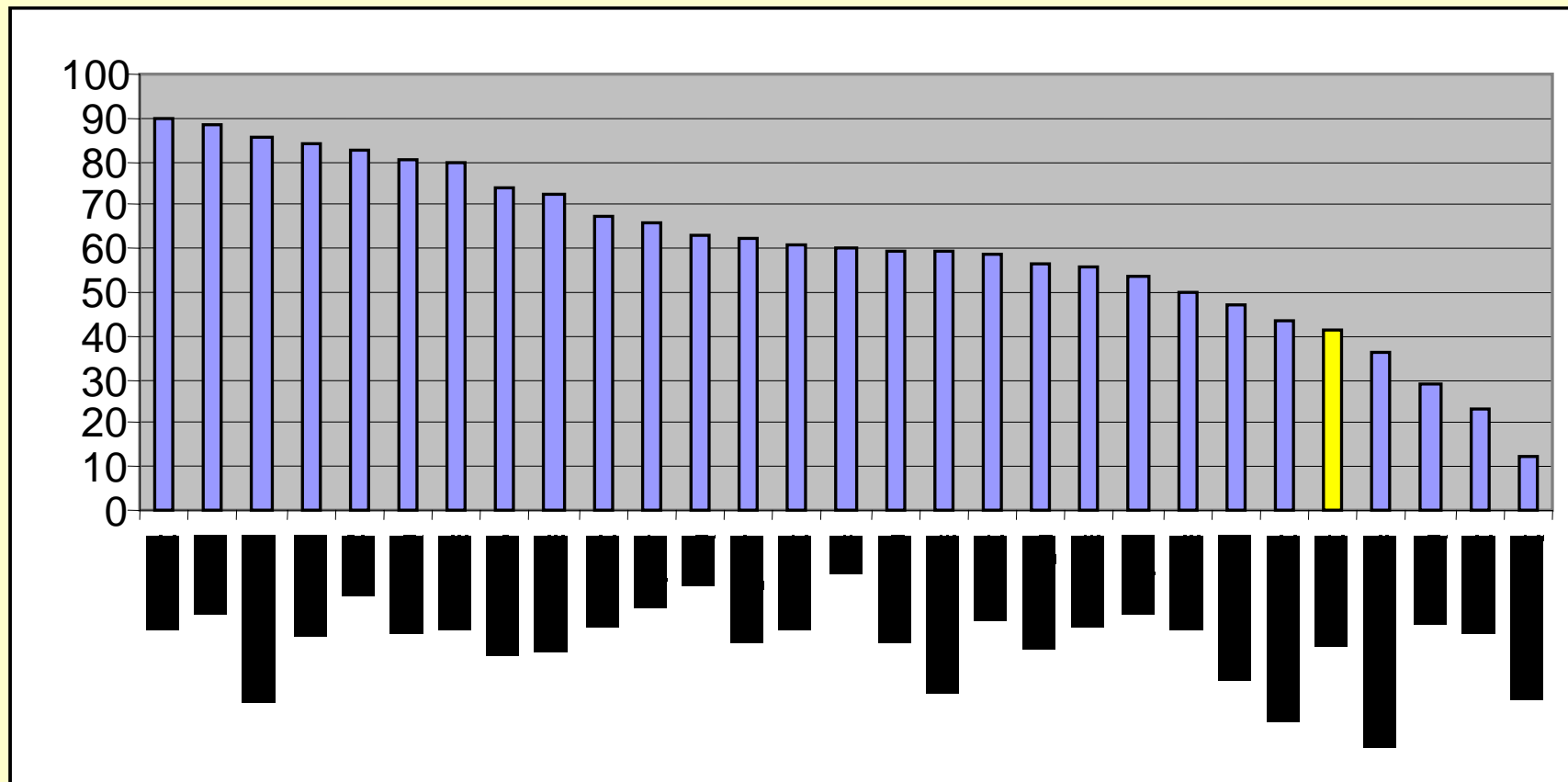
รวมจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละของประชากรกลุ่มอายุ



ที่มา: ONEC, 1994 – 2003 และ OEC, 2004

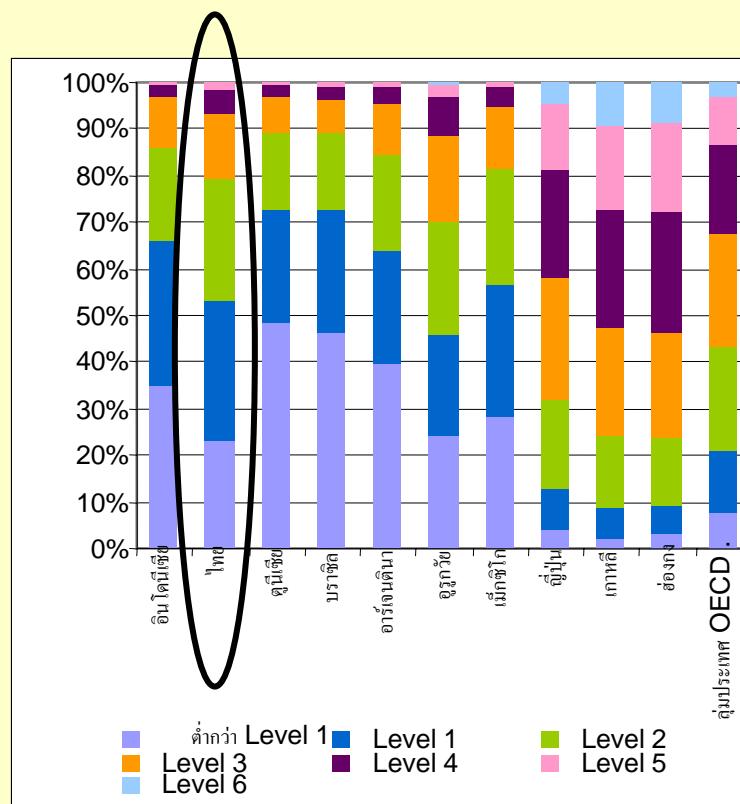
- ... แม้ว่าอัตราการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจะเพิ่มขึ้น

อัตราการเข้าเรียนรวมในระดับอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศ OECD, 2547

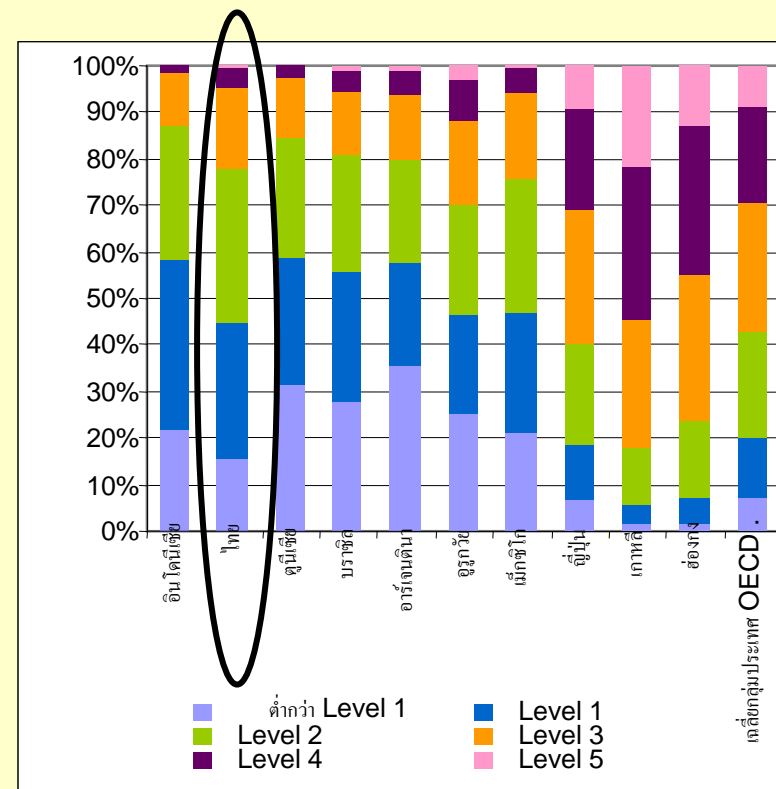


- ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นที่น่ากังวล ผู้เรียนจำนวนมากมีคะแนนต่ำกว่าระดับซึ่งเป็นที่ยอมรับ

คะแนน PISA วิชาคณิตศาสตร์, 2549



คะแนน PISA วิชาการอ่าน, 2549



### ข้อจำกัดด้านอุปสงค์

- ส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายโดยตรงเพื่อการศึกษาในค่าใช้จ่ายครัวเรือนต่อหัวเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อมาถึงระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จึงจำกัดความสามารถในการเข้าถึงการศึกษาขั้นมัธยมปลายและอุดมศึกษา
- ค่าเสียโอกาสเป็นอุปสรรคทำให้ครอบครัวยากจนไม่สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนได้
- ช่องว่างค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับมัธยมและอุดมศึกษาระหว่างคนรวยกับคนจนกำลังขยายกว้างขึ้น

## ข้อจำกัดด้านอุปทาน

- แม้ระดับมัธยมจะมีที่เรียนมากกว่าเดิม แต่ก็ยังสามารถขยายเพิ่มได้อีก
- อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนต่างๆระบุว่าครูมีความขาดแคลน/ไม่เพียงพอ และบรรดาครูมีความเห็นว่าตนไม่มีความพร้อมในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
- ยังสามารถใช้งบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความก้าวหน้าได้มากกว่านี้

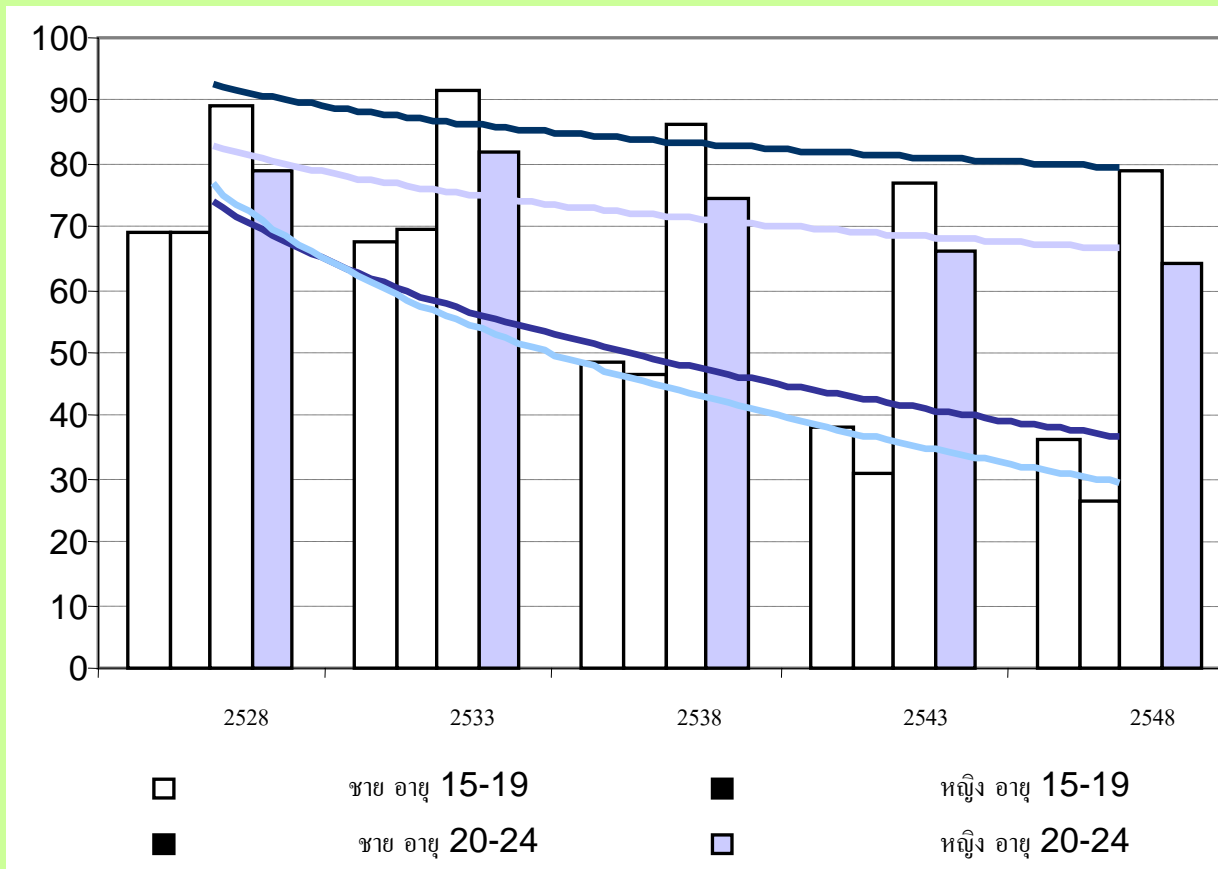
- การศึกษาหลังขั้นพื้นฐานควรสนองความต้องการของเยาวชนในฐานะผู้เรียนและแรงงานในอนาคต
- ควรส่งเสริมอาชีพศึกษาให้เส้นทางเลือกที่สามารถแข่งขันได้มากกว่าเดิม
- เสริมสร้างกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา
- ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนและการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นผู้ใหญ่

- การรับมือกับข้อจำกัดด้านอุปสงค์
  - จัดให้มีทรัพยากรทางการเงินมากขึ้น
  - โครงการกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแบบผูกพันรายได้ในอนาคต

- ช่วยเหลือผู้ที่ออกกลางคันและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถกลับเข้ามาเรียนได้
- การศึกษานอกโรงเรียนเป็น โอกาสที่ดีสำหรับให้เยาวชนที่อยู่นอกกระบวนการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะเพื่อการทำงานและเพื่อชีวิต
- ต้องมีความพยายามมากขึ้นในการให้โอกาสใหม่แก่เยาวชนด้อยโอกาส เช่น เด็กพิการ เด็กที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทย

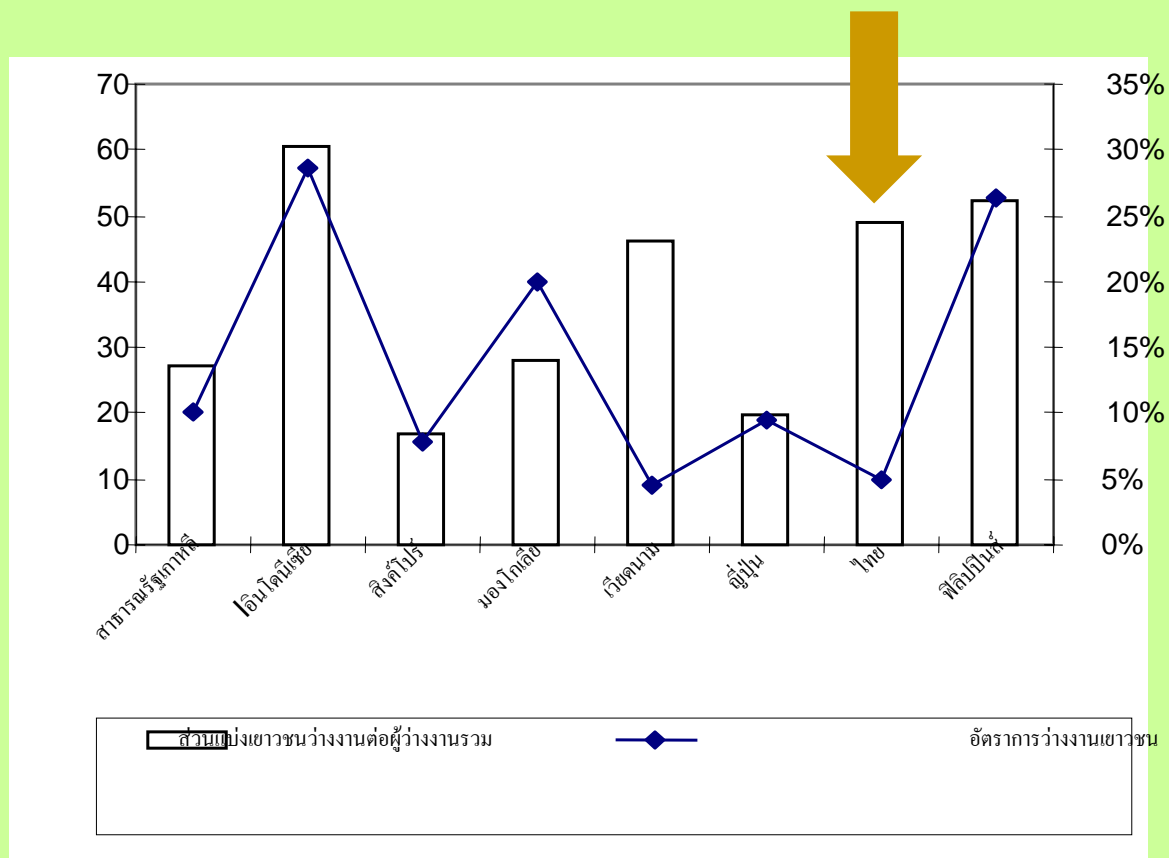
- ในประเทศไทย ผู้ว่างงานครึ่งหนึ่งเป็นเยาวชน และเยาวชนมีส่วนแบ่งการทำงานเป็นสัดส่วนใหญ่ในภาคการทำงานและในอาชีพทักษะกลาง/ต่ำ
- การด้อยทักษะอาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- ขาดการเข้าถึงบริการจัดหาและจ้างงานที่มีประสิทธิภาพ
- เยาวชนด้อยโอกาสขาดโอกาสในการเข้ามาทำงานในระบบซึ่งได้ค่าจ้างสูงกว่า

อัตราการเข้าร่วมกำลังแรงงานของเยาวชนประเทศไทย, 2528-2548



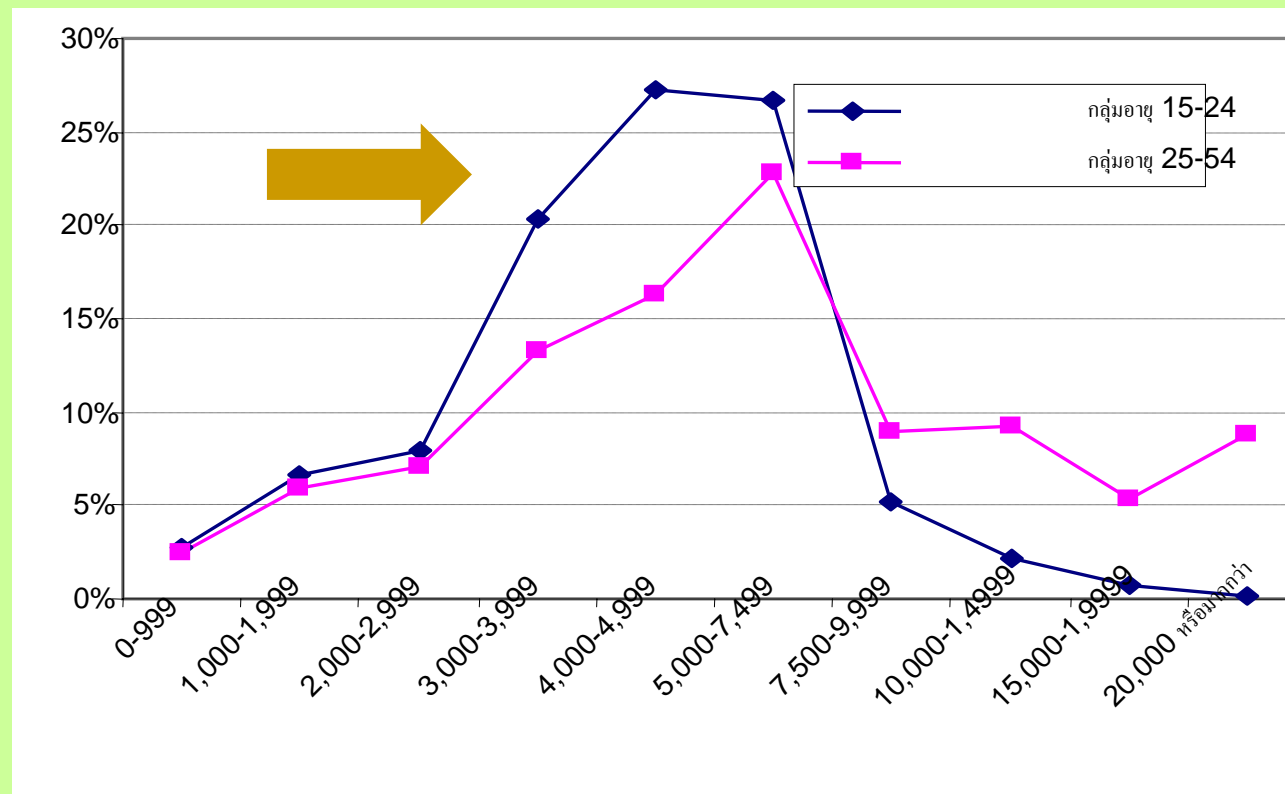
ที่มา: LFS, 1985, 1990, 1995, 2000, 2005

อัตราการว่างงานและส่วนแบ่งของเยาวชนที่ว่างงานต่อจำนวนทั้งหมดในประเทศไทย, 2544



ที่มา: ILO, 2006

- ค่าจ้างเฉลี่ยสำหรับเยาวชนคนไทยเป็นครึ่งหนึ่งของค่าจ้างผู้ใหญ่ และผู้หญิงได้ค่าจ้างสูงกว่า



- จำเป็นต้องมี **ยุทธศาสตร์ที่ได้ผล** เพื่อให้เกิดการจ้างงานเยาวชนทั้งในระดับมหภาค และในภาคการทำงานต่างๆ - รวมทั้งภาคการจ้างงานนอกระบบด้วย
- ค้นหาสิ่งนี้อาจเป็น **อุปสรรคทางโครงสร้าง** ต่อการจ้างงานเยาวชน

- เสริมสร้างระบบข้อมูลแรงงานเพื่อช่วยให้เยาวชนที่เข้าสู่กำลังแรงงานสามารถหางานที่เหมาะสมได้
- จำเป็นต้องพัฒนาทักษะให้เพียงพอเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน
- โรงเรียนเป็นสะพานเชื่อมไปสู่ตลาดแรงงานและสังคมที่ใหญ่ขึ้น จึงต้องมีทางเลือกทางการศึกษาที่หลากหลาย
- เอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำงาน โดยจัดให้มีการอบรม: ภาควิชาความร่วมมือรัฐฯ-เอกชน
- จากการรับมือกับข้อจำกัดทางการเงินสู่การที่เยาวชนเป็นผู้ประกอบการ

- ให้โอกาสทางการศึกษาและฝึกอบรมแก่ผู้ที่เริ่มทำงานเร็วเกินไป และต้องลงเอยมาทำงานที่ไม่มีทางก้าวหน้า หรือไม่สามรถจะหางานทำได้เลย
- การจะเพิ่มโอกาสให้คนกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน การติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ และเจตจำนงจากฝ่ายการเมือง

- ไม่มีนโยบาย “สำเร็จรูป” เรื่องเยาวชน
- มิติสำคัญสี่ประการ
  - จะเน้นความสำคัญไปที่*เรื่องใด*
  - การดำเนินการในประเทศควรมีความ*เร่งด่วนเพียงใด*
  - จะกำหนดให้*ใคร*เป็นเป้าหมาย
  - *ลักษณะประเภท*ของการเข้าแทรกแซงที่ต้องใช้

- ประเด็นหลักที่ต้องพิจารณารวมถึง:
  - ระดับของทักษะและศักยภาพของเยาวชน
  - ระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านทางประชากร
  - รายได้ของประเทศ
  - ความเป็นอิสระในการตัดสินใจของเยาวชน

- ตั้งแต่ พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา นโยบายระดับชาติเกี่ยวกับเยาวชนและ โครงสร้างเชิงสถาบันที่รองรับของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง		การเปลี่ยนแปลงนโยบายเยาวชนและครอบครัว	
		2508	จัดตั้งสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ ขึ้นเป็นหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานกฤษฎีกา
		2512	เปลี่ยนชื่อและย้ายไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (กช.) ในสังกัดสำนักงานกฤษฎีกา
2516	ระบบเคหะการทหารถูกโอน โดยการเดินทางปฏิบัติของนักเรียน นักศึกษา	2516	กช. ถูกยกสถานะขึ้นเป็นกรมภายใต้ชื่อ สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ (สช.) ภายใต้สำนักงานกฤษฎีกา
			ประกาศใช้นโยบายเยาวชนแห่งชาติฉบับแรก (2517-2520)
		2517	สช. กลายเป็นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมเยาวชนแห่งชาติ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)
2519	สิ้นสุดการปกครองโดยทหาร หลังการปฏิวัติ พ.ศ. 2519 ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ทหารทำรัฐประหารซ้ำและ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีใหม่	2519	เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ
2520	(ตุลาคม)	2520	(กุมภาพันธ์)
			ประกาศใช้นโยบายเยาวชนแห่งชาติฉบับที่ 2 (2520-2522)
2521	ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่		ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 และตั้งคณะกรรมการเยาวชนแห่งชาติ (ประสานงาน) และสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการ)
		2522	ประกาศใช้นโยบายเยาวชนแห่งชาติฉบับที่ 3 (2522-2537)
2534	ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทหารทำรัฐประหารต่อรัฐบาลพลเรือน		
2535	มีการเลือกตั้งรัฐบาลใหม่อย่างเป็นทางการ		
		2537	ประกาศใช้นโยบายเยาวชนแห่งชาติฉบับที่ 4 (2537-2543)
2540	เกิดวิกฤตทางการเงิน และ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่		
2544	นายกรัฐมนตรีได้รับการเลือกตั้ง ด้วยเสียงมากที่สุดในประวัติศาสตร์		
2545	พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ทำให้เกิดการปฏิรูประบบราชการไทยครั้งใหญ่ที่สุดใน 110 ปี	2545	ออกนโยบายเยาวชนแห่งชาติฉบับที่ 5 (2545-ปัจจุบัน)
2549	ทหารทำรัฐประหารและตั้งรัฐบาลพลเรือนเฉพาะกาล	2549	ผ่านพระราชบัญญัติ พัฒนาเด็กและเยาวชน

- จำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นและวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างนโยบายพัฒนาเยาวชนและการดำเนินการต่างในประเทศไทย

จำเป็นต้องมีการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- จัดให้มีการประสานงานร่วมศูนย์และการกำหนดทิศทางสำหรับทุกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนทั้งโดยตรงและทางอ้อม
- หลีกเลี่ยงการกำหนดนโยบายเยาวชนจากเหตุเร่งด่วนระยะสั้น แต่ให้กำหนดเป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ระยะยาวแทน
- จัดให้มีเวทีในระดับประเทศสำหรับองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านเยาวชน และให้มีกฎระเบียบเกี่ยวกับกลไกการหารือนอกกระบวนและในระบบระหว่างเวทิดังกล่าวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายเยาวชนแห่งชาติ